

บทวิจารณ์หนังสือ-Book Review

เรือนชั้นใน-ชั้นนอก พุทธธรรมสำหรับชายหนุ่มหญิงสาวผู้ออกเรือน

INNER HOUSE-OUTER BUDDHA DHARMA FOR MALE, FEMALE,

MARRIED PEOPLE

พระมหานิกธ ฐานุตตโร, พระเมธีธรรมาจารย์

Phramaha Nigorn Thanuttaro, Phrametidhammajan

วัดหลวงพ้อสถธรรมกายาราม

Luang Pho Sod Dhammakayaram Temple

Corresponding Author. E-mail: nigorn16082560@gmail.com

ชื่อหนังสือ : เรือนชั้นใน เรือนชั้นนอก

ISBN : 974 -7379 – 06 - 6

ผู้เขียน : พ.อ.ปิ่น มุกทุกันต์

สำนักพิมพ์ : บริษัท สร้างสรรค์บุ๊ค จำกัด

ปีที่พิมพ์ : ครั้งที่ 16, เมษายน 2544 / จำนวน

211 หน้า

บทนำ

หนังสือแต่ละเล่มที่ผู้แต่งพยายามกลั่นกรองออกมาจากห้วงลึกของหัวใจ ได้มาจากประสบการณ์ หรือ จากการรวบรวมตำราหลาย ๆ ศาสตร์นั้น ออกมาเป็นหนังสือที่มีคุณค่าจากจิตใจอย่างมาก เพราะกว่าจะได้หนังสือแต่ละเล่มเชื่อได้เลยว่า ต้องเกิดจากการตกผลึกของแนวความคิดของผู้แต่ง ซึ่งจะต้องใช้เวลายาวนานกว่าจะได้หนังสือดี ๆ แต่ละเล่ม โดยเฉพาะหนังสือเล่มนี้คือ “เรือนชั้นใน เรือนชั้นนอก” ของ “พ.อ.ปิ่น มุกทุกันต์” (พ.ศ.2459-2515/1916-1972) ผู้ที่เติบโตมาภายใต้โครงสร้างของรัฐไทยกำลังได้รับการพัฒนา และเติบโตมาภายใต้การขยายตัวของคณะสงฆ์ธรรมยุติในภาคอีสาน (ธีระพงษ์ มีไธสง, 2560, น. 288-309) บวชเรียน ฝากตัวเป็นศิษย์พระอาจารย์สิงห์ ขนดยาคโม (พ.ศ. 2432-2504) แห่งวัดป่าสาละวัน และเติบโตในเส้นทางของอนุศาสนาจารย์ และตำแหน่งสูงสุดในอธิบดีกรมการศาสนา (พ.ศ. 2506-2515) ดังปรากฏในงานวิจัยของวิราวรรณ นฤปติ (2562) นักศึกษาปริญญาเอก สาขาวิชาประวัติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ในเรื่อง “พระพุทธศาสนาภาคอีสาน ในยุค

สมบูรณาญาสิทธิราชย์ จนถึงยุคสงครามเย็น" (พรรณราย เรือนอินทร์, 2562) ในงานวิจัยพูดถึง พัฒนาการของพระพุทธศาสนาและบทบาทของ "ปิ่น มุกกันต์" กับพระพุทธศาสนา ซึ่งเป็น ผู้เขียนหนังสือที่นำมาแนะนำเสนอนี้ โดยผู้เขียนได้นำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาเป็นฐานใน การเขียนโดยใช้เป็นหลักการดำรงชีวิต เช่น หลักการใช้ชีวิตในภพปัจจุบัน หรือ หลักการใช้ ทรัพย์สิ้นเงินทอง เป็นต้น เพราะคนในยุคปัจจุบันถือว่าการอยู่ในสังคมที่สามารถสื่อสารกัน ได้ทั่วโลก " (Social Media) "การอยู่ครองเรือน" ไม่ได้อยู่ในป่าในดง จำเป็นต้องอยู่กับสังคม ผู้คนหมู่มาก หรือ อยู่ในหมู่บ้าน ในเมือง ในประเทศ จำเป็นต้องรู้จักการเข้าสังคม ปัจจุบันนี้ก็มี อยู่มาก จะต้องทำอย่างไรถึงจะอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข แล้วก็ตั้งคำถามไปอีกว่า "ทำไมต้อง มีเรือนภายใน-เรือนภายนอก" ก็ต้องตอบไปอีกว่า มนุษย์เรานั้น ประกอบด้วยกายกับใจอยู่ ด้วยกัน เมื่อจิตใจดี การแสดงออกมาทาง กาย วาจาที่ดีไปด้วย แต่ถ้าจิตใจไม่ดี ก็ตรงกันข้ามคือ หลงผิด พุดผิด ทำผิด และ/หรือ เราเห็นข่าวทุกวัน มีการฆาตกรรม มีการฆ่าข่มขืน เป็นต้น เพราะอะไร? ในหนังสือ "เรือนชั้นใน เรือนชั้นนอก" เป็นการตอบโจทย์เชิงสังคมได้ดี ผู้เขียนจึง ขอนำเสนอแบบวิจารณ์หนังสือ (Book Review) โดยภาษาภาพยนตร์เขาเรียก การสเปย์ ก่อน/ หลัง ที่ภาพยนตร์จะฉายหรือฉายแล้ว แต่จะตรงกับความคิดของผู้อ่านหรือไม่ต้องตามไปอ่านได้ จากที่อยู่ที่อยู่ส่วนท้ายของบทความนี้

ภาคเรือนชั้นใน

เมื่อกล่าวถึงผู้แต่งคือ ท่าน "พ.อ.ปิ่น มุกกันต์" ในความเป็นสากลของท่านผู้เขียนคิดว่า ทุกคนรู้จักกันดีในสาขาวิชาการหรือด้านการทหารที่เคยบวชเรียนเขียนอ่านเป็นมหาเปรียญมา ท่านมีผลงานวิชาการจำนวนมาก เช่น วิถีพูดของข้าพเจ้า (ปิ่น มุกกันต์, 2512) คำพระ (ปิ่น มุกกันต์, 2515) มงคลชีวิต (ปิ่น มุกกันต์, 2549) บุชาคนที่ควรบูชา : ธรรมะตามสมัยนิยม (ปิ่น มุกกันต์, 2545) เป็นต้น ที่ตีพิมพ์นำเสนอเป็นองค์ความรู้ คลังปัญญา ให้สังคมได้ศึกษา ค้นคว้า อ่านจำนวนมาก และหนังสือเล่มนี้ก็เป็นไปดั่งที่เคยมีการนำเสนอในส่วนที่เป็นวิชาการผสมผสาน ทั้งการนำหลักอ้างอิงจากคัมภีร์พระไตรปิฎกมาประกอบกับการใช้คำสมัยใหม่ เหมาะแก่ ประชาชนทั่วไปได้อ่านและเข้าถึงได้ค่อนข้างดี ซึ่งสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันสำหรับผู้ ครองเรือนได้ แต่สำหรับพระสงฆ์ถือว่าไม่มีเรือน คงได้แต่รู้ไว้ใช้ใส่บาแตกหาม ได้นำไป ประกอบการเทศนาสอนญาติโยม เหมือนประโยคที่ว่า "รู้เขา รู้เรา รบร้อยครั้ง ชนะร้อยครั้ง" เป็นประโยคที่คุ้นหูกันดี ซึ่งเป็นข้อคิดเชิงปรัชญาจากซุนวู (Sūn Wú, 544 BC -496 BC) แสดง ให้เห็นว่าเรื่องการครองเรือนนั้นมีประโยชน์สำหรับผู้ที่จะครองเรือน และผู้ที่ยังไม่ได้ครองเรือน

บทที่ 1 ผู้แต่งหนังสือได้กล่าวถึงคำว่า "เรือน" มีความหมายมากมายที่ผู้แต่งนิยามไว้ ทางศาสนาท่านแบ่งออกตามลักษณะของผู้ดำรงชีพ คือ 1.อาคาริยะ คนมีเรือน คือ ประชาชน ทั่วไป ยังมีเรือน ยังไม่ได้บวช ดำรงชีพเหมือนชาวบ้าน เหมือนอย่างเราๆ 2.อนาคาริยะ คือ คนผู้ ไม่มีเรือนสละเรือน ออกไปบวชเป็นบรรพชิต ก็คือ พระสงฆ์สามเณรนั่นเอง คนโบราณท่านนำคำ

ว่า เรือน ใ้ใช้ในการมีคู่ครองอีกด้วย เช่นบอกว่า “แม่คนนี้ออกเรือนหรือยัง” หมายถึงว่า มีครอบครัวหรือมีสามีหรือยัง ไม่ได้มีความหมายว่า ได้สร้างเรือนเป็นไม้หรือเป็นปูน (หน้า 5) ซึ่งเมื่อเราพูดถึงบ้านหรือเรือนนั้น เราจะรู้สึกอบอุ่น เพราะทุกคนต้องมีบ้าน เกิดมาเป็นคนโดยสากลแล้วต้องมีพ่อแม่ พี่น้อง อยู่รวมกันเป็นบ้าน เป็นสถาบันแรกที่สร้างความสุขให้เราและแก่คนที่อยู่ในเรือน ถ้าคนในบ้านมีความรักความปรารถนาดีต่อกัน ไม่ทะเลาะวิวาทกัน บ้าน/เรือนจะเป็นบ้านที่มีความสุข ฉะนั้นแล้วสถาบันครอบครัวจึงเป็นสถาบันที่มีความสำคัญอย่างมากในการอบรมบ่มนิสัยลูกหลานที่เกิดมาในตระกูลนั้น การเกิดมาในตระกูลที่ดีได้นั้น พระพุทธเจ้าองค์บรมศาสดา พระองค์ได้ทรงตรัสว่า เป็นมงคลสูงสุดข้อหนึ่ง ในมงคล 38 ประการ ถิ่นที่เหมาะสม หมายถึง ถิ่นที่สิ่งแวดล้อมดี ไม่เป็นพิษเป็นภัยแก่สุขภาพกายและใจ ยิ่งกว่านั้น ยังสนับสนุนให้ผู้อยู่อาศัยสามารถประกอบ กิจกรรมงานในหน้าที่อันเป็นสัมมาอาชีพ ให้เจริญก้าวหน้าได้โดยง่าย และสร้างสมคุณงามความดีได้เต็มที่

ถิ่นที่เหมาะสม มีความหมายกว้างครอบคลุมถึงถิ่นที่อยู่ทุกระดับ เช่น บ้านที่เราอาศัย โรงเรียนที่เราเรียน สถานที่ที่เราทำงาน หมู่บ้านชุมชนที่เราอยู่ ตำบลที่เราตั้งหลักฐาน อำเภอ จังหวัด ประเทศ ทวีป เป็นต้น

ลักษณะของถิ่นที่เหมาะสม

1. อากาศเป็นที่สบาย หมายถึง เป็นถิ่นที่มีสภาพทางภูมิศาสตร์ดี เช่น ถ้าเป็นบ้าน ก็ต้องให้มีต้นไม้ร่มรื่น น้ำไหลสะดวก ถ้าเป็นโรงเรียน ก็ต้องมีสุขลักษณะดี มีอากาศถ่ายเทสะดวก ไม่มีเสียงอึกทึก มีบริเวณกว้างขวาง มีสนาม กีฬา ถ้าเป็นที่ตั้งร้านค้า ก็ต้องเป็นบริเวณที่อยู่ในย่านชุมชน การคมนาคมสะดวก

2. อาหารเป็นที่สบาย หมายถึง เป็นบริเวณที่สามารถจัดหาอาหารได้สะดวก เช่น อยู่ในใกล้ตลาด หรือบริเวณที่มีการเกษตรกรรมสามารถผลิตอาหารได้เองอย่างพอเพียง และเป็นถิ่นที่สามารถประกอบธุรกิจการงานหารายได้เลี้ยงตนเองและครอบครัวได้ดี

3. บุคคลเป็นที่สบาย หมายถึง บริเวณที่อยู่นั้นต้องไม่มีนักเลงอันธพาล โจรผู้ร้ายไม่ซุกซม คนส่วนใหญ่ในละแวกนั้นเป็นคนดี มีศีลธรรม มีวินัย ใฝ่หาความก้าวหน้า

4. ธรรมะเป็นที่สบาย หมายถึง ความดีงาม ความเหมาะสม ใน 2 ลักษณะ คือ

ในทางโลก หมายถึง ในถิ่นนั้นมีโรงเรียน สถานศึกษาสำหรับให้ความรู้ได้อย่างดี ตลอดจนมีหลักการปกครอง การบริหารราชการบ้านเมืองที่ดีอีกด้วย ในทางธรรม หมายถึง ในถิ่นนั้นมีพระภิกษุ หรือฆราวาสผู้รู้ธรรม เป็นบัณฑิต สามารถให้การอบรมสั่งสอนศีลธรรมได้อย่างดี หรือถิ่นที่พระพุทธศาสนาแผ่ไปถึง สามารถให้ทาน รักษาศีล ฟังเทศน์ ทำสมาธิภาวนาได้เป็นนิจ เป็นเรือนที่น่าสนใจที่จะเข้าไปอยู่อาศัยได้ (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต), 2546)

ผู้แต่งได้กล่าวไว้อีกว่า “เรือนชั้นใน” จะได้ตรงกันข้ามกันเรือนชั้นนอกซึ่งสามารถคุ้มได้แต่ภัยชั้นนอก เช่น คุ้มแดด คุ้มฝน หรือโจรผู้ร้าย ถ้าบ้านแข็งแรงพอคนอยู่ก็อยู่อย่างสบายใจได้ ที่ว่าเรือนชั้นนอกคุ้มแดดได้ บางคนมีบ้านอยู่เสมือนหนึ่งปราสาทพระอินทร์ แต่ใจมันยังร้อนๆ

วาบ ทั้งๆ ที่ไม่มีปรอทเลยสักชนิด นอนตรงไหนก็ไม่เป็นสุข นั่งตรงไหนก็ไม่สบาย (หน้า 7) เป็นเชิง “เปรียบเทียบสังคม” ในปัจจุบันที่มีค่านิยมที่เกิดขึ้นในสังคมปัจจุบัน ถึงท่านจะแต่งหนังสือเล่มนี้ไว้นานแล้ว แต่แนวโน้มที่จะเกิดความเฟื่องฟูค่านิยมของการใช้ชีวิตของคนในยุคปัจจุบันนี้ คงมีมาตั้งแต่สมัยโบราณ เพราะมีการนารสนิยมของชาวตะวันตกหลายๆอย่างมาใช้ในชีวิตประจำวัน สรุปในบทที่ 1 นี้ ผู้แต่งได้ใช้ให้เห็นการสร้าง “เรือน” สำหรับผู้ครองเรือน แต่เรือนนั้นต้องมีสองชั้นคือ เรือนชั้นใน แต่ยังไม่กล่าวถึงเรือนชั้นนอกมาก การดูเบาในการครองเรือนนั้น พระพุทธองค์ตรัสไว้ว่า “ทราวาสสา ฆรา ทุกขา” ครองเรือนไม่ดี มีทุกข์ระทม (ขุ.ธ. 25/32/55) ครองอย่างไรจึงดี เชิญพิจารณาต่อไป (หน้า 9) และเป็นเชิง “ชี้แนะ” ในเรื่องของคนที่ จะครองเรือน ว่าควรทำอย่างไร ให้มีความมั่นคง ไม่ใช่มั่นคงเฉพาะตัวเรือนภายนอก แต่เรือนภายในนั้น เน่าเฟะ ใช้ไม่ได้ ท่านจึงเปรียบเทียบว่าในครัวเรือนนั้น เสถียรภาพของครอบครัวจริงๆ มีอยู่ 3 ชั้น คือ ชั้นใน ได้แก่ สามภรรยา ชั้นกลาง ได้แก่ บุตรภรรยา และชั้นนอกได้แก่ บริวารชน ท่านยังพูดไปถึงว่า “การมีคู่ครองที่ดีนั้นมีความสำคัญ” อย่างมาก เพราะสองสามีภรรยาในเรือนนั้น มีความสำคัญต่อครอบครัวโดยรวม เพราะเป็นผู้กำหนดทิศทางการของครอบครัว ถ้าครอบครัวใดผัวก็เหลวก็เสียด้วยกันทั้งคู่ พ่อเรือนเหมือนขาขวา แม่เรือนเหมือนขาซ้าย ถ้าขัดขาทั้งนี้ก็เกิดขัดของกันจนทำให้หัวกระเด็นอย่างแน่นอน เมื่ออ่านมาถึงจุดนี้ จะทำให้มองเห็นว่า ผู้แต่งพยายามทำความเข้าใจเกี่ยวกับ “การครองเรือน” ที่ถูกต้องในทัศนะของผู้แต่งเอง อาจจะมีประสบการณ์โดยตรงหรือสังเกตต่างๆก็เป็นไปได้ เป็นการกล่าวไว้โดยรวมของผู้แต่งเอง

บทที่ 2 ผู้แต่งหนังสือกล่าวถึง “การเลือกคู่ครอง” ว่าการสร้างบ้านที่อยู่อาศัยต้องอาศัยวัสดุเช่น ไม้ เหล็ก อิฐหิน ปูน ทรายเป็นต้น อีกอย่างหนึ่งคือ การออกแบบตัวอาคารที่สร้างได้แก่ เครื่องก่อสร้างอย่างดีทำให้บ้านนั้นอยู่สบาย ในการสร้างบ้านชั้นในมีความแตกต่างจากการสร้างเรือนชั้นนอก เพราะการสร้างครอบครัวให้เป็นฝั่งเป็นฝาต้องคำนึงถึงบุคคลที่จะประกอบกันเป็นครอบครัว ในบทนี้ผู้แต่งได้วิเคราะห์ชี้แนะในเรื่องของการเลือกคู่ครอง ส่วนใหญ่การเลือกคู่ครองนั้นมักจะเป็นความลับของหนุ่มๆสาวๆไม่ให้แพร่งพรายให้ใครทราบหรือรู้เพราะกังวลในเรื่องความไม่แน่นอนคิดคอยจากแถลงการณ์ในวันเชิญในการ์ดเชิญรดน้ำที่เดียวหากว่ารู้ไหลให้ใครอื่นรู้ก็จะอาจจะเกิดความบกพร่องในเรื่องความรัก การสงวนเรื่องรักเป็นความลับทั้งผลดีและผลเสียคือ 1. ดีทางนโยบาย 2. เสียทางเลือกคู่ (หน้า 17) มีหลายมุมมองที่ผู้เขียนค่อนข้างที่จะ “ชี้แนะ” ผู้อ่านไปในทางที่สุุดโต่ง คือ การเลือกคู่ครองต้องมีคุณสมบัติอย่างโน้นอย่างนี้ เป็นการเตือนโดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเข้ามาจับหรือเข้ามาประกอบให้ผู้อ่านได้รู้ชีวิตของการมีคู่ครองอย่างที่คุณเขียนได้กล่าวไว้ว่าคนเราก่อนแต่งงานเขาเคลือบไว้ด้วยน้ำผึ้งน้ำตาลทั้งนั้นยิ่งสมัยนี้คนวิทยาศาสตร์มีมากต้องระวังให้ดีแต่งงานกันแล้วจะเป็นอย่างไรก็ไม่รู้ คู่ครองเลือกแล้วเปลี่ยนยากถ้าเราจะซื้อเสื้อใส่สักตัวเราอาจจะทิ้งได้ 5 นาที 10 นาที เพราะว่าเราซื้อมาแล้วมันไม่ดีเราจะโยนทิ้งเมื่อไหร่ก็ได้จะใส่ตู้ไว้ก็ได้

แต่คู่แข่งไม่ใช่แบบนั้นคนเดียวจะต้องอยู่กินกันจนตายซึ่งเป็นเวลานับ 10 ปีจะรู้ว่าไม่ดีก็ทิ้งยากปล่อยไม่ลง เหมือนโบราณว่า “กลืนง่ายคายยาก” บางรายตัดกันไม่ขาดต้องขึ้นโรงขึ้นศาลให้ช่วยตัดสิน (หน้า 17) ต้องเข้าใจว่าผู้แต่งมีความเชี่ยวชาญในหลักธรรมพระพุทธศาสนาจึงสามารถยกคำสอนในทางพุทธศาสนาให้เข้าใจได้ดีและสามารถประยุกต์ใช้ในยุคปัจจุบันได้ จึงได้ยกตัวอย่างลักษณะของ “ชายดี-หญิงดี” เพื่อให้ผู้อ่านไม่เข้าใจได้ง่ายเรื่อง 6 มีอยู่ดังนี้ 1. รูปร่าง 2. รวยทรัพย์ 3. นบวิชา 4. มารยาทผู้ดี 5. ชาติผู้ดี 6. มีศีลธรรม

1. คำว่า **รูปร่าง** ตรงกับคำโบราณที่ว่า เรือน 3 น้ำ 4 เมื่อกล่าวถึงเรือน 3 หมายถึงว่า เรือนผม เรือนร่าง เรือนชาน แสดงให้เห็นว่า การดูแลรักษาสุขภาพร่างกายหรือ การดูแลบ้านเรือนหรือเป็นแม่บ้านแม่เรือนนั้น เป็นคุณสมบัติข้อหนึ่งที่ต้องมีปรากฏอยู่ในความเป็นคู่แข่งที่ดี ไม่ว่าจะเป็นผู้หญิงหรือผู้ชายก็ตาม ต้องมีคุณสมบัติที่ดีข้อนี้ มีคำพังเพยโบราณกล่าวว่า “**รูปร่าง รวยทรัพย์ อับปัญญา**” บ่งถึงการมีทรัพย์ มีความสวยหล่อ แต่ไม่มีปัญญาในการใช้ชีวิตก็มีอยู่ในสังคมปัจจุบัน เรือนชั้นใจจึงประกอบด้วยจิตใจที่สามารถนำธรรมของคฤหัสถ์ไปใช้ได้อย่างดี

2. **รวยทรัพย์** ความรวยนั้นขึ้นอยู่กับเราจะเอาอะไรวัดค่าวัดที่ทรัพย์สมบัติก็ต้องวัดที่บ้านช่องห้องหอหรือทรัพย์สินต่างๆ ไกล่สวนอสังหาริมทรัพย์ต่างๆ แต่ถ้าในนิติกณสูตร (ช.ธ. (ไทย) 25/11-12/17) กล่าวถึงรูปลักษณะคนมีบุญว่า “*ความมีผิวพรรณงดงาม ความมีเสียงไพเราะ ความมีทรวดทรงสมส่วน ความมีรูปร่าง ความยิ่งใหญ่ ความมีบิรวาร ทั้งหมดจะได้ด้วยขุมทรัพย์นี้*”

3. **นบวิชา** เป็นคนมีความรู้ความฉลาดอย่างที่โบราณว่ารู้อะไรก็ไม่เท่ารู้วิชา มีวิชาเหมือนมีทรัพย์อยู่นับแสน

4. **มารยาท** เป็นคนมีกิริยาจาสุภาพเรียบร้อยน่ารักสำคัญอยู่มากสำหรับผู้ครองเรือนเมื่อแต่งงานแล้วก็ไม่มีมารยาทเดิมของตน ไม่พูดจาก็ได้หยาบคายไม่ดำไม่ว่า สามารถที่จะผูกใจคู่แข่งของตนได้

5. **ชาติผู้ดี** โบราณบอกว่า “**ดูช้างให้ดูที่หาง ดูนางให้ดูที่แม่ จะดูให้แน่ต้องดูยาย**” หมายถึงว่า การแสดงกิริยาท่าทางต่างๆบ่งบอกถึงความเป็นผู้ดีหรือการเป็นคนอย่างไรบ่งออกไปถึงต้นตระกูลของผู้นั้นๆเลย

6. **มีคุณธรรม** คนมีใจเป็นธรรมะ ไม่ใช่มีใจเป็นอธรรมจึงจะสามารถอยู่ด้วยกันได้อย่างมีความสุข (หน้า 23) ผู้แต่งได้วิเคราะห์และชี้แนะแนวทางในการปฏิบัติของการครองตนและคุณลักษณะของการเป็นคู่แข่งที่ดีในบทที่ 2 นี้เพื่อแสดงให้เห็นว่าการที่จะอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขนั้นต้องประกอบด้วยลักษณะที่ดีที่ผู้แต่งได้รวบรวมไว้ด้วยประกอบหลักธรรมที่สามารถร่วมสมัยได้

สรุปในบทที่ 2 ผู้แต่งได้ให้ “**แนวคิด เกี่ยวกับกับคุณสมบัติของการเลือกคู่แข่ง**” ผู้แต่งได้กล่าวถึงคุณสมบัติ 6 ข้อของผู้ครองชีวิตซึ่งเมื่อแยกเป็นประเภท 2 ประเภทกล่าวคือข้อ

แรกและข้อที่ 2 เป็นดีภายนอก ส่วน 4 ข้อหลังเป็นดีภายในหมายถึงรูปสวยและรอยทรัพย์เป็นรูปสมบัติและทรัพย์สมบัติ ส่วนการนับวิชา มารยาทชาติ ผู้ดีและมีศีลธรรม 4 ข้อนี้เป็นคุณสมบัติซึ่งผู้เขียนชี้ให้เห็นถึงภายนอกกับภายในเปรียบเสมือนว่าเครื่องประดับที่อยู่ได้ชั่วคราวชั่วคราวเห็นถึงคุณสมบัติของการเป็นคู่ครองที่ดีแล้วยัง “สอดแทรกเชิงให้ข้อคิด” ในเรื่องของธรรมะก็คือคนมีรูปร่างสวยอย่างมองกับความสวยมากเกินไปเป็นเพียงรูปสมบัติจะช่วยให้เราอยู่ได้ระยะหนึ่งจะสามารถดึงดูดคนใจทรามที่มีความรักไม่แน่นอนเข้ามาพัวพันกับตัวเรา

สุดท้ายจะเป็นการนำหน้าหัวใจว่าเลือกคู่ครองผิดพลาดต้องระวังตัวให้ดีวิธีที่ดีที่สุดก็คือต้องเลือกคุณสมบัติข้อที่ 3 4 5 6 ขึ้นให้มากคุณสมบัติเหล่านี้จะช่วยป้องกันผู้ทรามที่ตามนั้นให้ออกไปจากตัวเราได้ (หน้า 28)

ผู้แต่งให้แนวคิดและสอนธรรมะบูรณาการ “ระหว่างความดีภายนอกและความดีภายใน” เปรียบเหมือนต้นไม้ซึ่งต้นไม้ที่เราจะเห็นเป็นปกติว่าจะมีเปลือกบางต้นมีเปลือกหนา สดอยู่ตลอดฝนเป็นต้นไม้โชคดีแต่ต้นไม้ที่ไม่มีโอกาสที่จะมีชีวิตก็ยังมีหนาทาน แต่มีคนเอาไปสร้างบ้านสร้างเรือนปะเหมาะถึงกับอยู่ในรั้วในวังมีคนนิยมชมชอบ คนเราก็เหมือนกันเป็นคนมีความสุขแต่ก็สุขอย่างแค่มิทรัพย์สินทรัพย์ก็สิ้นสุดและสิ้นทั้งหมดแม้แต่ความรัก เปรียบเสมือนรูปสมบัติคือความมีรูปสวยและทรัพย์สมบัติก็คือรอยทรัพย์ที่ผู้แต่งได้กล่าวไว้ ส่วนคุณสมบัติอีก 4 ข้อ ก็คือ วิชา มารยาท สมบัติผู้ดี และศีลธรรม อย่างนี้เป็นคุณสมบัติของความเป็นผู้ดีเป็นคนดีนั่นเอง (หน้า 30) ซึ่งความดีทั้งภายในและภายนอกผู้เขียนได้ “เปรียบเทียบให้ชัดเจนเป็นอุปมาอุปไมย” ซึ่งความดีความหอมที่โชยกลิ่นออกจากแก่นจันทร์ต้นแก่ก็ยังคงกลิ่นหอมและแม้แต่ต้นตายก็เหลือแก่นความหอมก็ไม่เหือดหายจากแก่น ความดีภายนอกและภายในจึงต้องอาศัยกันและกันจึงจะมีค่ามากเป็นบ่อเกิดแห่งความสุขและการให้ความมั่นคงของครอบครัวการเลือกคู่ครองจึงจะให้เข้าถึงความดีไม่ใช่เฉพาะภายนอกเท่านั้น

บทที่ 3 “หลักการครองเรือน” ในบทที่ 3 นี้ผู้แต่งได้เน้นหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา คือขรรษาธรรม/คุณธรรมของผู้ครองเรือนผู้แต่งได้ให้ความหมายของ “คุณธรรม” หมายถึงการควบคุมสติอารมณ์ได้ ไม่ ปล่อยให้ตามอารมณ์ที่ไม่ดี ที่มากระทบ (หน้า 33) การครองเรือนนั้น มีนักวิชาการได้กล่าวควบคู่ไปกับการครองตน เพราะ เมื่อเราจะสอนผู้อื่น เราต้องทำตัวให้เป็นตัวอย่างเสียก่อน อันนี้ผู้เขียนวิเคราะห์โดยสังเกตไม่ได้ตำหนิหรือเจาะจงใครเป็นพิเศษ ฉะนั้นคุณธรรมที่อยู่ในการครองเรือนนั้น ส่วนใหญ่จึงมาจากคำสอนทางพระพุทธศาสนาเช่น **หลักขรรษาธรรม** คือ หลักปฏิบัติที่พระพุทธเจ้าได้ทรงสั่งสอนมาตั้งแต่สมัย 2,600 กว่าปีที่ผ่านมาถึงจะผ่านมานานขนาดนี้ แต่ “คุณธรรม” เป็นคำรวมของคุณสมบัติแห่งความดีทั้งสิ้น เช่น ความมีเมตตากรุณาซึ่งทุกคนที่เกิดมาในโลกนี้จะอยู่ด้วยกันด้วยเมตตา จึงจะอยู่ด้วยกันถึงจะอยู่อย่างมีความสุขไม่ใช่เพียงศาสนาพุทธเท่านั้นที่สอนเรื่องนี้ “ความเมตตากรุณา” นั้นสามารถมีได้ทุกศาสนาสังเกตความเมตตาเพราะความเมตตาเป็นสากลผู้เรียนฝรั่งหลายคนก็เจอสิ่งที่มีชีวิตเราก็จะรักกอดจูบเลยว่าเป็นสัตว์เดรัจฉาน

ในบทที่ 3 นี้ผู้แต่งมีการ “เปรียบเทียบ” ในด้านของคุณธรรมที่ผู้ครองเรือนจำเป็นต้องมีและไม่ควรมีเป็นอย่างไรเป็นการแต่งสะท้อนเชิงเปรียบเทียบให้เห็นว่า สังคมเรานี้มีทั้งคนดีและคนไม่ดีซึ่งจะต้องวัดด้วยคุณธรรมที่มีอยู่ในจิตใจ (หน้า 35) ผู้แต่งนำหลักธรรมคือ การครองเรือนที่พุทธเจ้าได้ตรัสไว้ไว้ก็คือ ฆราวาสธรรมได้แก่ สัจจะ ทมะ ขันติ จาคะ เมื่อกล่าวเป็นภาษาไทยง่าย ๆ ก็คือ ความจริงใจ ความยับยั้งชั่งใจ ความอดทนอดกลั้นและความเสียสละที่ออกมาจากใจส่วนลึก ซึ่งเป็นคุณธรรมข้อหนึ่ง ที่พระพุทธองค์ได้ทรง วางไว้สำหรับคู่ครอง ผู้แต่งได้ยกมาแสดง ให้เห็นถึงคุณธรรมที่พระพุทธศาสนามีแม่บท ซึ่งในบทนี้ผู้แต่ง “มุ่งเน้นหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา” ขึ้นอย่างมาก เพราะเห็นความสำคัญ แต่ผู้เขียนวิเคราะห์แล้ว คงไม่ต้องลงรายละเอียดมาก เพราะมีในบทอื่นที่นำเสนอใจอยู่พอสมควร แต่จะยกตัวอย่างสักเล็กน้อยในส่วนของคุณธรรมพอเข้าใจ ได้แก่ ข้อแรก “สัจจะ” แปลกันมาว่าความสัตย์หรือความซื่อสัตย์เรื่องนี้เป็นคุณธรรมทางใจดูยาก ปฏิบัติก็ยากหากไม่กำหนดขอบเขตไว้ดูกันเชิงปฏิบัติ แล้วคนมีสัจจะยอมแสดงออกมาให้รู้ 3 อย่างคือ 1. เป็นความจริง 2. เป็นความจริง 3. เป็นความแท้ (หน้า 36) และหลักธรรมอีกหลายข้อ ที่ผู้แต่งได้นำมาเสนอล้วนแต่เป็นหลักธรรมที่ได้ใช้ในชีวิตประจำวันจริง ในส่วนนี้ผู้แต่งพยายามชี้ให้เห็น “หลักธรรมข้อที่มีความจริงใจ” ของคุณลักษณะผู้ครองเรือน มีความจริงใจต่อกันเป็นคุณลักษณะที่สำคัญ “ไม่หวาดระแวงกัน” ถึงจะมีความสุขได้ ประเทศไทยเราถือว่าเป็นเมืองพุทธเป็นเมืองที่สงบปลอดภัยจากสงครามไม่มีการสู้รบไม่มีสงครามที่น่ากลัว แต่การฉกชิงวิ่งราวก็บอกไม่ได้ว่าจะมีหรือไม่ ถึงจะมีความจริงใจต่อกัน แต่ก็ต้องระมัดระวังในส่วนของใจร้ายต่างๆด้วย เพราะยุคปัจจุบันนี้ “รู้หน้า ไม่รู้ใจ” หรือ “หน้าเนื้อ ใจเสือ” ก็มีมากมายผู้เขียนสนับสนุนแนวคิดที่สามารถบูรณาการหลักธรรมเข้าไปในการใช้ชีวิตประจำวันได้ ไม่ว่าจะเป็นผู้ครองหรือการทำงานโดยเป็นกลุ่มหรือเป็นคณะก็ต้องอาศัยความจริงใจไม่คดโกงไม่ทุจริตในใจ ถึงแม้ผู้เขียนจะเป็นคนโบราณซึ่งนับไปหลายทศวรรษ ก็ตามที่ ก็สามารถที่จะบูรณาการธรรมะเข้าไปในชีวิตประจำวันได้

ข้อที่ 2 “ทมะ” ความ ข่มใจ คุณลักษณะของพ่อบ้านแม่เรือนอันดับที่ 2 นี้หมายถึงความเป็นผู้รู้จักปรับปรุงตัวให้ดีขึ้นหรือพูดไทยปนฝรั่งว่ารูฟอรัมตัว (Reform) ให้เหมาะสม (หน้า 48) ผู้แต่งพยายาม “เล่าถึงประสบการณ์ในการใช้ชีวิตที่เกี่ยวกับธรรมะข้อนี้” ว่าควรปฏิบัติอย่างไรเป็นการชี้แจงเตือนพ่อบ้านแม่เรือนเป็น “คุณธรรมประเภทสะกิด” ใจให้รู้จักปรับปรุงตัวเมื่อเราทำความผิดก็ต้องปรับปรุงให้ดีขึ้น เช่นเคยใช้ชีวิตในการเที่ยวแต่เมื่อได้แต่งงานแล้วก็ไม่เปลี่ยนนิสัยกับการเที่ยว เพราะนี่เป็นสิ่งที่นำความวิบัติมาให้แก่คู่ครอง เพราะฉะนั้นผู้แต่งพยายามโยงเรื่องธรรมะข้อนี้ว่าสามารถแยกหลักการปฏิบัติธรรมะข้อ “ทมะ” ให้ชัดๆเมื่ออยู่ในใจผู้ใดทำให้ผู้นั้นมีคุณลักษณะ 3 อย่างคือ 1) รู้จักฝึกฝนตน 2) รู้จักหยุดเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม 3) รู้จักข่มใจตัวเอง สิ่งที่มีนไปตามกิเลสมากก็จะรู้สึกลำบาก แต่พยายามที่จะลด เลิกละให้ได้ ธรรมดาจิตใจคนยอมเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ส่วนใหญ่จะลงไปในการมณโฑโลกรถหลง แต่เมื่อเราใช้หลักธรรมบ่อยๆ ก็เปรียบได้ว่า เรามียาสามัญประจำบ้านเมื่อเราไม่สบายด้วยเหตุที่ทำให้

ให้เราเป็นทุกข์ เราก็คงสามารถหยิบยาสามัญประจำบ้านมาใช้ได้ คนเราก็เหมือนกันเมื่อมีทุกข์ ความคับแค้นใจ เมื่อมีธรรมะอยู่ในใจแล้วก็สามารถที่จะนำธรรมะข้อนั้นมาเยียวยาในส่วนที่เรา เป็นทุกข์นั้นได้ “คุณธรรมข้อนี้ผู้แต่งขยายความสำหรับผู้ครองเรือนได้ดีพอสมควร”

ข้อที่ 3 “ขันติ” ความอดทน “ขันติ” แปลว่าความอดทนความเข้มแข็ง เป็นหยุด ความก้าวร้าวอยู่ในตัว ถ้าเปรียบเทียบกับ ทมะ “ตัวทมะเหมือนเบรครถ ส่วนขันติเหมือน เครื่องยนต์ทั้งหมด” รถยนต์เมื่อเราเหยียบเบรคแต่ยังไม่ดับเครื่องก็ยังคงคอยระงับว่าจะไหล หรือ จะไปอย่างไร แต่เมื่อเราดับเครื่องคือไม่ต้องกังวลแล้วว่ารถจะไปอย่างไรหรือไม่ นี่คือ ความ ต่างกัน (หน้า 63) “ผู้แต่งใช้หลักเหตุผล” หลักความจริงมาจับแล้วเขียนออกมายกประเด็นที่ สำคัญให้คนทั่วไปเข้าใจได้ง่าย เพราะอารมณ์ต่างๆที่เกิดขึ้นกับหัวใจตัวเองแล้วระงับความเดือด ดาลแห่งจิตลงได้หรือขับไล่อารมณ์ฝ่ายต่ำออกไปจากจิตใจนั้นแหละคือขันติเพราะฉะนั้นแล้วการ มีเหตุผลในใจนั้นจึงทำให้เกิดขันติ ตรงกับแนวทางทางพระพุทธศาสนาคือคติคือความอดทนคือ ความอดกลั้นที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ตรัสไว้เป็นโอวาทปาฏิโมกข์ข้อหนึ่งนั่นเอง และ ผู้แต่งได้มาพูดถึงชีวิตของผู้ครองเรือนว่าคนครองเรือนต้องมีเรื่องที่จะต้องใช้ความอดทนอยู่ มากมีหัวข้อใหญ่คือ “ 1) อดทนต่อความลำบาก 2) ทนต่อทุกขเวทนาแก่ 3) คนทนต่อความเจ็บ ใจและ 4) อดทนต่ออำนาจกิเลส” (หน้า 71) โดยเฉพาะข้อที่ 1 อดทนกับความลำบากต้อง เหนื่อยต้องหิวต้องกระหาย ถูกลมแดดผลกระทบเกินสบายเป็นทุกข์ทางกาย ส่วนข้อที่ 2 3 4 นั้นเป็นทุกข์ทางใจที่มากกระทบจิตใจของผู้ครองเรือนเป็นหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาที่ผู้แต่งยกมา ให้เราเห็นได้ง่าย

ข้อ 4 “จาคะ” ความเสียสละ หรือ “การสละออกจากใจ” ธรรมะข้อนี้แปลว่า แปลว่า การเสียสละมีอยู่ 2 อย่างก็คือ การสละวัตถุกับการสละอารมณ์

การเสียสละนั้นมีหมายความว่าผู้ครองเรือนต้องรู้จักเสียสละที่ควรเสียสละรู้จักหาแล้วก็ รู้จักใช้กินแล้วไม่ถ่างหรือถ่างแล้วไม่กินมีหวังเนาด้วยกันทั้งนั้น ถ้าให้ดีจะต้องรู้จักใช้ (หน้า 77) ผู้แต่งพยายามนำ “หลักการ” เสียสละตามที่พระพุทธเจ้าพระองค์ได้วางไว้คือ “**จเช ธนํ อง ควรสุส เหตุ องคํ จเช ชีวิตํ รุกขมานอ องคํ ธนํ ชีวิตญจาปิ สพฺพํ จเช นโร ธมฺมมนุสฺสรนุโต : พิงฺสละทฺรพฺยํ เพื่อรักษาอวัยวะ พิงฺสละอวัยวะเพื่อรักษาชีวิต เมื่อเล็งเห็นประโยชน์สูงสุด พิง สละทั้งอวัยวะ และชีวิต เพื่อรักษาธรรมไว้**” (จุ.ชา. (บาลี) 28/470/177) ข้อนี้แสดงให้เห็นว่า ธรรมะนั้นสูงกว่าทรัพย์สินหรือชีวิตเราด้วยซ้ำ ภาคของเรือนชั้นในที่ผู้แต่งพยายามที่นำหลักการ วิธีการและหลักปฏิบัติที่อยู่ด้วยกันสามารถนำไปใช้ได้บางส่วน เป็นการบ่งบอกถึงธรรมะที่ แสดงถึงสภาวะอารมณ์ของสองฝ่าย แม้กระทั่งการทำงานเราก็จะมีการเจอผู้คนมากมายก็ต้องมี อารมณ์ทั้งดีทั้งไม่ดีและกลางๆ ผู้แต่งจึงพยายาม “ชี้ให้เห็น” ว่าคนเรานั้นอยู่ที่จิตใจอยู่ที่อารมณ์ ที่ปรับปรุงแต่งทำให้การใช้ชีวิตจะดีหรือชั่วขึ้นอยู่กับสภาวะอารมณ์จึงใช้หลักธรรมะบูรณาการที่ จะใช้ในการฝึกอบรมซึ่ง สามารถที่จะสงบสติอารมณ์และใช้หลักธรรมะได้อย่างมีความสุขที่ แท้จริง เป็น “เรือนภายใน”

ภาคเรียนชั้นนอก

บทที่ 1 กล่าวถึง “แบบแปลน” ผู้แต่งได้ชี้ให้เห็นว่า “การปลูกบ้านปลูกเรือน” จะรู้จักเลือกของเครื่องก่อสร้างเท่านั้นยังไม่พอ งานสำคัญยังมีอยู่อีกชิ้นหนึ่งคือเรื่องแบบแปลนเราเอาแบบไหนทรงอะไร ปลูกแบบกี่ชั้นกี่ห้อง เจาะประตูหน้าต่างตรงไหนต้องคิดวางแผนไว้ในใจแล้วค่อยลงมือปลูกสมกับคำสั่งเสียของปู่ตายายที่ว่า “ให้ปลูกเรือนตามใจคนอยู่ให้แขวนอยู่ตามใจผูนอน” ถูกใจเสร็จแล้วเสร็จเรื่องเรื่องไว้อยู่ที่เอาใจยากก็ลำบากเหมือนกัน (หน้า 93) ผู้แต่งได้ยกพระพุทธรูปจนชื่อว่า “ทราวาสา ชรา ทุกษา” (ขุ.ธ. (บาลี) 25/32/55) แปลเป็นไทยว่า ครอบครัวยุคใหม่ทุกขมาให้ “เป็นการเตือนเชิงให้สติ” ว่า การแต่งงานไม่ใช่ที่สุดของชีวิตคู่ แต่เป็นเพียงการเริ่มต้นการใช้ชีวิตอยู่ด้วยกัน ต้องถ้อยที ถ้อยอาศัยกัน อย่างที่โบราณท่านกล่าวว่า คนเราจะมีทุกข์เพราะบ้านเรือน มี 3 เรื่อง 1. เมียชู้ 2. นายชัง 3. หลังการั่ว ข้อนี้ดูอาจจะดูเปรียบเปรยใช้วาจาแรงๆ แต่ความจริงแล้ว อาจเกิดขึ้นจริงแล้วก็ได้ ผู้แต่งจึงพยายามเตือนสติ หรือ ใช้คำเหล่านี้มาชี้ให้พวกเราเห็นว่า การสร้างบ้านครองเรือนต้องรู้จักวางแผน ไม่ใช่อยู่ไปวันๆอย่างไร้ประโยชน์ “ชู้ช่างชู้ ดีช่างพระ” แบบนี้ไม่ได้

ผู้ครองเรือนต้องมีหลักสามข้อ คือ 1. ความสุข 2. ศักดิ์ศรี 3. วงศ์ตระกูล สามอย่างนี้เป็นลักษณะของการครอบครองเรือนที่บรรลุผล ครอบครัวยุคใหม่จะตั้งมั่นอยู่ได้ (หน้า 100) ท่านผู้แต่งได้ “ยกตัวอย่างให้เห็นชัดเพื่อนำไปปฏิบัติได้” การครองตน ครองเรือนของเจ้าชายสิทธัตถะสมัยพระองค์เป็นชราวาส จนครองตนผนวชเป็นพระพุทธรเจ้าได้ มีการวางแผนที่ดี มีการวางแผนในการครองเรือน และครองตนสามารถบรรลุพระโพธิญาณได้

บทที่ 2 “ความสุข” ของผู้ครองเรือน ผู้แต่งแสดงให้เห็นถึง “ความสุขสมบูรณ์ตามพุทธวิถี” หมายความว่าครอบครัวยุคใหม่มีความสุขชนิดที่เรียกว่า “สุขเต็ม” ได้จะต้องมี 4 หลักนี้คือ 1. มีทรัพย์ 2. แต่ทรัพย์ 3. ไม่มีหนี้ 4. ทำงานที่ไม่มีโทษรวม 4 หลักแต่ละหลักพระองค์ทรงวางข้อปฏิบัติกำกับให้ด้วย (หน้า 110) เราจะเห็นได้ว่าผู้แต่งพยายามนำหลักธรรมของพระพุทธเจ้ามาใช้เป็นหลักของการสร้างเรือนภายนอกไปด้วยคือ 1. ขยันทำมาหากิน 2. ให้อารักขาทรัพย์ 3. คบแต่คนดีเป็นมิตร 4. เลี่ยงชีพพอเหมาะ ซึ่งเป็นวิธีปฏิบัติให้ตนเป็นคนมีหลักได้รับประโยชน์จากการครองเรือนแสดงให้เห็นว่าผู้แต่งเองมีความเชื่อในพระพุทธศาสนามีความเห็นว่าพระพุทธองค์ทรงวางหลักปฏิบัติให้เหมาะสมให้ให้เหมาะสมจะมีทั้งวิหิตาทรัพย์วิธีป้องกันทรัพย์จากภายนอกและวิธีป้องกันศัตรูภายในอีกด้วย

ทั้ง 4 ข้อที่กล่าวมาแล้วผู้เขียนกลับสนใจข้อที่ 3 คือ “การคบเพื่อนดีหรือการคบภักตมมิตร” ข้อนี้ถือว่าเป็นข้อสำคัญในยุคปัจจุบันเพราะเป็นยุคโซเชียลมีเดีย (Social Media) คนสามารถที่จะเข้าถึงโลกแห่งอินเทอร์เน็ตได้ง่ายและมีเพื่อนไม่จำเป็นจะต้องมีเพื่อนในห้องประชุม ในห้องเรียนหรือในที่ทำงานอย่างเดียว สามารถมีเพื่อนได้ทั่วโลกจากการเล่นโซเชียลมีเดีย (Social Media) เพราะฉะนั้นการคบมิตรหรือข้อที่บอกว่าการคบเพื่อนดีผู้แต่งเองก็ได้ยก

ข้อนี้ขึ้นมาว่าเป็นเรื่องสำคัญข้อหนึ่งโบราณท่านจึงบอกว่า “คบคนดีเป็นศรีแก่ตัวและคบคนชั่วพาทัวอัปปราง” ความอาภัพของคนเราในการไร้ญาติขาดมิตรท่านระบายความรู้สึกลงในหัวเดียวกระเทียมลีบชนิดนั้น เหมือนกับว่าเพื่อนร่วมจิตร่วมใจไม่มี มีแต่ตัวคนเดียวจะทำอะไรได้เหมือนหัวกระเทียมลีบในทางศาสนาพุทธเจ้าทรงรับรองไว้เหมือนกันว่าการคบมิตรที่ดีเป็นปัจจัยสำคัญยิ่งในการมีชีวิตทรงสอนให้คบมิตรทุกคนแต่กำชับเพิ่มว่าในการคบนั้นให้เลือกคบแต่กัลยาณมิตรอย่าคบปาปมิตร

ข้อนี้แสดงให้เห็นว่าในสังคมที่เราจะรู้จักใครในสื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) หรือว่าในการใช้ชีวิตนั้นการคบมิตรหรือการดูคนให้ออกก็เป็นเรื่องสำคัญอย่างยิ่งที่เราจะสามารถครองชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีความสุขได้ ส่วนข้ออื่นนั้นก็ลองดูในหนังสือตอนต่อไปสำหรับผู้เขียนเองคิดว่าข้อนี้สำคัญจึงยกขึ้นมาให้ผู้อ่านได้วิเคราะห์ต่อไป

ผู้แต่งได้กล่าวถึง “การอยู่ในสังคม” เพราะการอยู่ครองเรือนไม่ได้อยู่ในป่าในดง จำเป็นต้องอยู่กับผู้คนหมู่มาก หรือ อยู่ในหมู่บ้าน จำเป็นต้องรู้จักการเข้าสังคม ปัจจุบันนี้ก็มียู่มาก เรียกภาษาบ้านๆคือ “ภาษีสังคม” จำเป็นต้องจ่ายไม่ว่าจะเป็น กฐิน ผ้าป่า งานแต่ง งานบวช เป็นต้น ก่อนที่ท่านจะกล่าวถึงการทำบุญทางศาสนาท่านก็กล่าวถึงการทำพิธีกรรมหมายถึงว่า การใช้หนี้ส่วนที่ควรจะใช้ ได้แก่การเข้าสังคมของญาติ การรับแขกการทำบุญแก่ผู้ล่วงลับการเสียภาษีอากรแก่หลวงและการบวงสรวงเทวดา 5 ข้อนี้เป็นสิ่งที่ทำให้คนทุกคนในโลกนี้เข้าสังคมได้เป็นยุคโซเซียล (Social Media) เป็นสิ่งที่สำคัญพระพุทธเจ้าทรงตรัสว่าการเข้าสังคมก็เป็นส่วนหนึ่งที่เราควรปฏิบัติให้ถูกรู้จักสังคม (ปริสณญุต) เป็นต้น

ซึ่งผู้แต่งได้ผนวกหลักการใช้ทรัพย์สำหรับผู้ครองเรือนไว้ดังนี้

1. เลี้ยงดูครอบครัว
2. เลี้ยงเพื่อนฝูง
3. บำบัดอันตราย
4. ทำพิธีกรรม
5. บริจาคทาน ตามที่กล่าวไว้ข้างบนแล้ว (หน้า165)

ส่วนหน้าที่ของสามี-ภรรยา (หน้า 195-197) นั้น ผู้อ่านก็ต้องไปอ่านเอง มีประเด็นที่น่าสนใจอย่างมาก สำหรับผู้สนใจในหนังสือเล่มนี้

บทสรุป

ผู้เขียนเองจากการได้อ่านหนังสือเล่มนี้แล้วและได้เล่าถึงหนังสือเล่มนี้โดยสรุป ถ้าเป็นภาษาภาพยนตร์เขาเรียกว่า “สไปลย” จึงทำให้ได้เห็นถึง “หลักธรรม”, “หลักการใช้ชีวิต”, “หลักการป้องกันตัวในการใช้ชีวิตของผู้ครองเรือน”, “หลักการใช้ภาษาออกแนวโบราณนิดหน่อย”รวมแล้วคือน่าจะเกิดประโยชน์ต่อผู้อ่าน ท่านจะนำไปใช้หรือไม่นั้น เป็นเรื่องส่วนตัว แต่สิ่งที่กล่าวไว้ตั้งแต่หัวม้วนแล้วว่า การเรียน เรียนให้รู้ รู้ทุกเรื่องยิ่งดี เพราะ “รู้เขา รู้เรา รบร้อย

ครั้งชนะร้อยครั้ง” “รู้ไว้ใช้ใส่บ่าแบกหาม” ฉะนั้นผู้เขียนจึงของฝากหนังสือ เล่มนี้ “เรือนภายใน - เรือนภายนอก” ของท่าน พ.อ.ปิ่น มุกทุกันต์ ไว้สักเล่มเพื่อเกิดประโยชน์ต่อชนรุ่นหลังต่อไป ถึงแม้ผู้เขียนเองจะมาพบหนังสือเล่มนี้เข้าไปหน่อย แต่การได้อ่านแล้วสัมผัสถึงการใช้ภาษาหรืออารมณ์ของผู้แต่งที่เป็น Classic เหมือนได้อยู่ในยุคที่ความทันสมัยยังเข้ามาไม่ถึง เราต้องอาศัยการอ่านหนังสือจึงทำให้หนังสือมีคุณค่าทางความรู้สึกนึกคิดอย่างมาก ทำให้ประทับใจเป็นอย่างยิ่งจึงขอเสนอหนังสือเล่มนี้ไว้เพื่อผู้อ่านที่สนใจต่อไป

เอกสารอ้างอิง

ธีระพงษ์ มีไธสง. (2560). พระสงฆ์กับองค์เจ้าในการปฏิรูปหัวเมืองอีสานผ่านกลไกอำนาจรัฐ.

วารสารมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์, 34(3), 288-309.

ปิ่น มุกทุกันต์, พ.อ.. (2544). *เรือนชั้นใน - เรือนชั้นนอก หลักพุทธธรรมสำหรับชายหนุ่มหญิงสาวผู้ออกเรือน*. กรุงเทพฯ: บริษัทสร้างสรรค์บุ๊คส์.

_____. (2512). *วิธีพูดของข้าพเจ้า*. พระนคร: แพร่วิทยา.

_____. (2515). *คำพระ*. พระนคร: แพร่วิทยา.

_____. (2549). *มงคลชีวิต*. กรุงเทพฯ: สร้างสรรค์บุ๊คส์.

_____. (2545). *บุชาคคนที่ควรบูชา: ธรรมะตามสมัยนิยม*. ชลบุรี: กองทุนวิทยาทาน วัดเขาพุทธโคดม.

พรรณราย เรือนอินทร์. (2562). ‘พันเอก ปิ่น มุกทุกันต์’ จากลูกอีสานสู่ันกรบ ผู้ปกป้องพุทธศาสนายุคสงครามเย็น. *หน้าประชาชน มติชนรายวัน*. สืบค้น 18 กันยายน 2562, จาก https://www.matichon.co.th/prachachuen/prachachuenscoop/news_1675437

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต). (2546). *พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม* (พิมพ์ครั้งที่ 12). กรุงเทพฯ: พุทธธรรม.

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). *พระไตรปิฎกฉบับภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

วิราวรรณ นฤปติ. (2562). *พระพุทธศาสนาภาคอีสาน ในยุคสมบูรณาญาสิทธิราชย์ จนถึงยุคสงครามเย็น*. สืบค้น 18 กันยายน 2562, จาก https://www.matichon.co.th/prachachuen/prachachuenscoop/news_1675437